

כב:

הישן תחת המטה פרק שני סוכה

מסורת הש"ס

עין משפט
גר מצוה

ח א מ"י פ"ה מלכות
שנת הלכה בה טושיע
ל"ח מ"י שנת טושיע כג:
ב מ"י שנת טושיע שס
שפ"ק כג:
ג א מ"י פ"ה מלכות
סוכה הלכה טי סמג
שפ"ק מ"י שנת טושיע א"ת מ"י
מלכות טושיע כג:
ד א מ"י שנת טושיע א"ת מ"י
טושיע שס טושיע כג:
ה א מ"י שנת טושיע א"ת מ"י
סוכה ל"ו טושיע כג:
ו א מ"י שנת טושיע א"ת מ"י
טושיע שס טושיע כג:
ז א מ"י שנת טושיע א"ת מ"י
טושיע שס טושיע כג:

רבינו חננאל

ובן שבת קורח
המאמית ולא בוז לקבל
אריה ולא בוז לקבל
אריה: אם מקבלות אריה
לרחובו טפח אין צריך
להביא קורה אחרת כו'
פ"י הקורה המתחת בכבדי
צריכה להיות רחובה כדי
לכבל אריה כדכתיב קורח
שאונו רחבה לקבל אריה
כו', אם אריה יכולה לקבל
אריה אינה מתחת, ושניין
כזו הברייתא, ב' קורות
המאמית, כלומר תחתיה
או בעד זו על פי הסבור,
אם כי כשהיה רחב
טפח כדי לקבל אריה
לרחבו ידן לן ומתחת
הסבור, וקתני על אלו
שתי קורות שאין באחת
מן טפח, היו נחנות
אחת למעלה האחת למטה,
ו' יוס' ב' יהודה אומר
דאין העליונה כאילו
היא למטה והמתחונה
כאילו היא למעלה כו',
הנה אפי' שאין באחת
מן טפח אסורין חבטו
רמי, ושניין תריץ ואימא
הני, ובלבד שלא תהא
העליונה למעלה מכ' אמה
אלא בתוך כ' והקורה
המתחונה סמוכה לה,
כפחות מג', א נמי כו',
כענין הראשון ופשוט
היא, ומדמתרן אביי ורבא
אליבא דרסמאל, דאינון
בחראי, ש"ס וכוותיה
כסריא להו, דמדובילת
[ו]קתני במתני' מבולבלת
היא והתריץ קתני, [כאן
למעלה כאן מלמטה,
פ"י התמם והצל בוסן,
דאינון כהרדי פסולה,
בסכך שנקוב כי וזוא
מלעיל וזראה בקרקע
הנכנסת מאתרו נקב
כאיסתרא שהוא יתיר,
אבל בקרקע אם שוין
שיעור החמה והצל, כשרה
היא, שילמעה התמה
מיוטא מן הצל, והמטפה
סמין בית אפי' שאין
הכוכבים נראין מתוכה
כשרה, [ואסיקנא, (א) כוכבי
חמה בעינין, בתנ"ג העושה
סוכת בראש העגלה או
בראש הספינה כשרה,
ועילין כו'.

הא זה וזה בתוך עשרים אסורין חבטו רמי. וא"ת מאי קושיא
לדפרין כדכתיב ויסי כדכתיב יהודה ליסייעיה מרננן דלית להו
רואין דהא רננן פליגי עליה כדמוכח פ"ק דעירובין (דף ז'. וסו)
לדמר אביי רבי יוסי סכר לה כלבוה
לה כלבוה כדמא דלית ליה רואין
יש לומר דטעמא דרננן לאו משום
אלא משום דפסלי קורה המונמת
לית להו חבטו רמי בפחות מטפח
דכתיב דפסלי קורה המונמת
כדכתיב ענין שאינה ראויה לקבל אריה
דכתיב רחבה וזכירה ולא אמרינן
רואין לפסול קורה הניטלת כדכתיב
שמי קורות המתאמות אפילו בפחות
משלשה משום דלראויה לקבל אריה
נעו אכל אי הוה להו הכא (ו) רואין
אפילו בפחות משלשה יש לט' ללמוד
מדכתיב רבי יוסי כדכתיב יהודה שאפילו
לא פליגי (ז) (חלל) כדכתיב דלית להו
רואין אלא מטעמא דפרישית:

אבל בשלשה כיון דלית ביה טפח
לא אסורין חבטו רמי.
השאל אריה כדכתיב דנכנסת אמרינן חבטו
רמי אפילו בשלשה וזמיה דפסק
קמא דעירובין (דף ט. וסו) אמרינן
גבי הימה קורטו משוכה או תליה
כגון שנין שתי ימידות עוקמות על
שני ותלי מני שאין נגובתן שלשה
ואין בעקמיותן שלשה וקא משמע
לן דאמרינן לבוד וחבטו ולמה לי
שאין נגובתן שלשה כיון דקורה רחבה
טפח אפילו נגובה שלשה נמי אמרינן
שני ותלי מני שאין נגובתן שלשה
הכי מיקשי לן התם כלאו טעמא
דחבטו רמי ליתמכר האי מצוי כיון
דאין הקורה למעלה מעשרים אלא
היינו טעמא דאמרינן התם דכתיב
קורה על גבי מצוי ואפילו הוי קורה
משום מחילה בעינין היכר קמא ולא
חשיב היכר כלל אלא אס כן הוי
כדכתיב שלשה כי היכי דהתם דהניח
מנחמין ואפילו סמוך לכותל:

כאן למעלה כאן מלמטה. הא
דייקין כי הדדי פסולה
למעלה קאי בשיש בין קנה למצוי
כמלא קנה אפילו מזומנס פסולה לפי
שחמת הארץ נראית בדרך רחבה מן
הצל של סכך והא דדייקין כי הדדי
כשרה נקט שיעוריה מלמטה שהחמה
והצל שוין בדיוע שהקנים רחבים מן
הארץ: (ב) כוונא מלעיל כאיסתרא
מלחתה. כשנקב רוחב מלמעלה

כשיעור זה חמתה מרובה מלמטה כשיעור קלע כן פירש בקונטרס
והקשה ר"ת דרכ פסא גופיה דהכא אית ליה פ' קמא דעירובין (דף
טו): פרוך כעומד מותר והתם נמי פסקינן הלכתא הכי ועוד קשה
לדמר פרק קמא דקידושין (דף יא): דעבדי אינשי דקרו לפלגתא
דזוזא איסתרא אלמא דאיסתרא פחות מוואח ומפרש רבינו תם כאן
מלמעלה מי שמודד הארץ מלמעלה כי הדדי כשרה לפי שהוא עומד
כפרוך אבל העומד מלמטה בדרך ומעין כלפי מעלה ודומה כי
הדדי פסולה לפי שהארץ שהוא רחב כי זוזא דומה בעיני קטן
כאיסתרא חמתה שהוא רחוק ממנו וראיה לדבר ונהי בעינינו כחגבים
(במדבר יג) וכוכב גדול בשמים דומה בעינינו כקטן כדמוכח בפרק
המוכר את הספינה (כ"ג דף עג. א): שתיים באיין ואחת בירי
אדם. סמך קרקעית הסוכה רובה צאלין ועשה קנייה בראש האילן
שתי מחילות ואחת עשה צידו אדם בדרך וסמך קרקעית הסוכה
באלמנעא הדופן והגביה הדופן ממנו ולמעלה עשרה או חמש צידו אדם ואחת צאלין הואיל ואם יעטל האילן נפל קרקעית הסוכה
שאינה יכולה לעמוד בסמיכת שמים שצאלין אין עולין לה ביום טוב דמשמט צאלין כן פירש בקונטרס ולא משמע הכי פרק מי
השתחין (שנת דף קנז: וסו) דייק מהכא דלדדיס אסורין דאמרינן מאי לאו דחק ביה צאלין ואנה ביה קניס צאלין דהוי להו לדיין ומשמע
דמיירי שהאילן דפנות לסוכה וקניס של סוכה נשמךין על האילן ואם יכנס בה ביום טוב גורה שמא יניח חפצו על הסכך וכן פירש שם בקונטרס:
דמיא

שפי קורות המאמית כו'. דמנ בעירובין (דף יג): הקורה שאמרו
רחבה כדי לקבל אריה והארץ חזי לבינה של שלשה טפחים דיה
לקורה שחמא רחבה טפח כדי לקבל אריה לנחמו והתם פריך
טפח ומחלה בעי ומשיני שזולתת לשני צידי הקורה אכזע לכל רוח
ומלננן צנינא וסא לא היתה לו קורה

רחבה טפח ונמן שמים זו כלו זו
דהיינו מתאמנות כעין תאומים: אם
מקבלות אריה לרחבו טפח. שהן
סמוכות זו לזו אין צריך להביא קורה
אחרת ואם לאו שאין שמיין רחבות
טפח צריך להביא קורה אחרת:
רכן שמעון נא גמליאל אומר אם
מקבלות לאורכו שלשה אין צריך להביא

קורה אחרת. רכן שמעון נא גמליאל
להקל בך כלומר אפילו אין בהן טפח
ואם מושיב על שמיין אריה לרחבו
אילו עומד מרחיקן זו מזו ומושיב
עליהן לאורכו ויבלד שיהו צריאות
לקבל כוודו ואורכו של אריה שלשה:
ואם לאו. שאינן צריאות לקבלו צריך
להביא קורה אחרת: היספ אסא
למעלה ואחת למטה. כשהושבין זו
אל זו לא נמנס כשרה אלא זו
נמוכה וזו גבוהה: רואין אס העליונה
כאילו היא למטה. כשרה לזו או את
המתחונה כאילו היא למעלה אלא
מכרתה: (ב) ובלבד שלא תהא עליונה
למעלה מעשרים. לארץ דליתו מקום
להכשר קורה: ולא חסוונה למטה
מעשרה. לארץ שאין מחילה בפחות
מעשרה: הא זו וזו כסוך מעשרים.
אפילו העליונה סמוכה לשפת עשרים
והמתחונה לשפת עשרה קא סלקא
דעתך דמכשר אלמא אמרינן חבטו
רמי בפחות מרחוב טפח: פרוץ הכי.

כלומר רואין דקאמר פחות מג' הוא
ובלבד דקתני הכי קאמר ובלבד שלא
תהא עליונה כו': כאן מלמעלה
כאן מלמטה. הא דדייקין כי
הדדי פסולה למעלה קאי כשיש
בין קנה לקנה כמלא קנה אפילו
מזומנס פסולה לפי שחמת הארץ
נראית בדרך רחבה הרבה מן הצל
של סכך והא דדייקין כי הדדי כשרה
נקט שיעוריה מלמעלה שחמה וזל
כיוס עוב. ומשום דכתיב למיתנא סיפא ואין עולין תנא רישא ועולין:
בראש האילן. מיקן מושבו בראשו ועשה שם מחילות וסכך: כשרה.
לחולו של מועד ואף ביום טוב אס עבר ועלה לה יאל ידי חובתו:
ואין עולין לה ביום טוב. דגזר בה רבנן דאין עולין צאלין ואין
משמטין זו שמא יתלוש: שסיס צאלין ואחת צידו אדם. סמך
קרקעית הסוכה רוכו צאלין ועשה קנייה בראש האילן שתי מחילות
ואחת עשה צידו אדם בדרך וסמך קרקעית הסוכה באלמנעא הדופן
והגביה הדופן ממנו למעלה עשרה או חמש צידו אדם ואחת צאלין
הואיל

דומה לסוכה אליבא דבית שמאי: בתנ"ג העושה סוכתו בראש
העגלה. אף על גב דמלמטללא ולא קניעא. ובראש הספינה שהוא
מקום גבוה של ספינה והיס גבוה מאלד ואין הריס מקיפין והרות
שולטת שם ועוקרתה: כשרה. דדירת ערלי כגי בה: ועולין לה
ביום טוב. ומשום דכתיב למיתנא סיפא ואין עולין תנא רישא ועולין:
בראש האילן. מיקן מושבו בראשו ועשה שם מחילות וסכך: כשרה.
לחולו של מועד ואף ביום טוב אס עבר ועלה לה יאל ידי חובתו:
ואין עולין לה ביום טוב. דגזר בה רבנן דאין עולין צאלין ואין
משמטין זו שמא יתלוש: שסיס צאלין ואחת צידו אדם. סמך
קרקעית הסוכה רוכו צאלין ועשה קנייה בראש האילן שתי מחילות
ואחת עשה צידו אדם בדרך וסמך קרקעית הסוכה באלמנעא הדופן
והגביה הדופן ממנו למעלה עשרה או חמש צידו אדם ואחת צאלין
הואיל

(א) נטיל ג. (ב) שנת קנז:
(ג) ונכיל ל: (ד) רש"י:
(ה) לפרק מהרש"א
הכל דר"א וק"ל (ו) ויע"פ
ח"פ"י כ"ב קס"ו ד"ה
ומשום.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ובלבד ד"ה:
ולא מתחונה הדין:
(ב) ח"פ"י ד"ה הא זה וסו'
אי הוה ליה הכל דראין
למילי:

מוסף רש"י

פחות מארבעה. ר'
ששון סכ"ד ל"ה
בגל דוכתא פחות מדי
כלוד דמי ויטריבין
ע. ושמחמיה מרובה
מצלתה. המועט נטל
כרז וברי הוא כמי שאני
ועל שם הפך קרייה סוכה
רש"י ב"ב או שמיים
כ"ד ארם ואחת באילן.
כ"ב סוכה מן כשכירה
כ"ב דפסות ואס עשה
שמים כהלכתן והשליש
עשה צאלין כשרה דפסות
לא ירשע לן אס מחובות
הס' והיה אס סוכן
כ"ד ארם ואחת באילן. והא דנקט
שמים כ"ד ארם רובא
אשמעינן דאפילו הכי אין
עולין לה לטלל ולישן
כדכתיב סוכה כ"ד. משום
שככיה קורי דרופטיה
ונקטת עליה והוא משמט
על סככה ויטול כלו ומלא
השמש צאלין. כל טיפה
דסוכה נקט בלשון עליה
מכסתה סוכה. לפי שחזן
עשין סוכתיהן כדכתיב בגן.
הכי אין מטרותין אמו
לעלות [ונקטן סו. א] ארם
לסם העולם לסוכה (סו.)
הכלל מריר הוא אס
הכלל (מת.) וכן הרבה
(שבת קנז:).